

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра конструювання машин і обладнання

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет конструювання та дизайну
«29» травня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Апаратна частина систем керування роботів

Галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво

Спеціальність G11 «Машинобудування (за спеціалізаціями)»

Освітня програма «Робототехнічні системи і комплекси
сільськогосподарського виробництва»

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Факультет конструювання та дизайну

Розробник: доцент кафедри конструювання машин і обладнання,

кандидат технічних наук, доцент Віктор КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Апаратна частина систем керування роботів

(назва)

Дисципліна «Апаратна частина систем керування роботів» охоплює вивчення сучасних технологій та рішень, що використовуються для реалізації систем керування роботів, ознайомлює студентів з принципами побудови та функціонування систем керування робототехнічних комплексів.

Вивчаються електричні апарати, що застосовуються у системах керування, основи монтажу електрообладнання, програмування програмованих логічних контролерів (ПЛК) та робота зі SCADA-системами. Лабораторні роботи спрямовані на практичне освоєння апаратної складової: підключення електроприводів, створення програм для ПЛК, роботу з тригерами, АЦП та інтеграцію з SCADA.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>G11 «Машинобудування (за спеціалізаціями)»</i>	
Освітня програма	<i>Освітньо-професійна програма «Робототехнічні системи і комплекси сільськогосподарського виробництва»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>вибіркова</i>	
Загальна кількість годин	<i>90</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>3</i>	
Кількість змістових модулів	<i>2</i>	
Курсовий проєкт / робота	<i>-</i>	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	<i>денна</i>	<i>заочна</i>
Курс (рік підготовки)	<i>1</i>	<i>-</i>
Семестр	<i>2</i>	<i>-</i>
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>-</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>-</i>	<i>-</i>
Лабораторні заняття	<i>15 год.</i>	<i>-</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>-</i>
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i>	<i>-</i>

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Апаратна частина систем керування роботів» полягає у формуванні теоретичного розуміння принципу роботи систем керування роботів, електричних апаратів та датчиків, які використовуються у робототехніці, оволодіння знаннями програмування ПЛК для керування різноманітними робототехнічними системами та розуміння ролі систем SCADA у моніторингу та керуванні виробничими процесами.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Апаратна частина систем керування роботів»:

- Комп'ютерний зір в машинобудуванні;
- Системи штучного інтелекту;
- САПР роботів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми галузевого машинобудування, що передбачають проведення дослідження та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК2. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК2. Критичне осмислення передових для галузевого машинобудування наукових фактів, концепцій, теорій, принципів та здатність їх застосовувати для розв'язання складних задач галузевого машинобудування і забезпечення сталого розвитку.

СК3. Здатність створювати нову техніку і технології в галузі механічної інженерії.

СК4. Усвідомлення перспективних завдань сучасного виробництва, спрямованих на задоволення потреб споживачів, володіння тенденціями інноваційного розвитку технологій галузі.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування і, зокрема, сільськогосподарського машинобудування.

ПРН5. Аналізувати інженерні об'єкти, процеси і методи.

ПРН8. Знання виробничих переваг і особливостей застосування робототехнічних систем і комплексів у аграрній галузі виробництва.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна, дистанційна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Системи керування роботів та електричне обладнання														
Тема 1. Системи керування роботів	1	13	2	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Електричні апарати у системах керування роботів	2-5	18	4	-	4	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Монтаж електричного обладнання	6-7	14	2	-	2	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1		45	8	-	6	-	31	-	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Програмовані логічні контролери у системах керування роботів														
Тема 1. Створення програм для ПЛК	8-12	22	4	-	6	-	12	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. SCADA система	13-15	23	3	-	3	-	17	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2		45	7	-	9	-	29	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин		90	15	-	15	-	60	-	-	-	-	-	-	-

3. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Системи керування роботів	2
2	Електричні апарати у системах керування роботів	4
3	Монтаж електричного обладнання	2
4	Створення програм для ПЛК	4
5	SCADA система	3

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Електричні апарати	4
2	Асинхронні двигуни змінного струму	2
3	Створення програми для ПЛК	2
4	Тригери в програмах для ПЛК	2
5	АЦП програмованого логічного контролера	2
6	Система SCADA	3

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Архітектура мікроконтролерів	6
2	Система для автоматичного поливу рослин	5
3	Електромагнітні та твердотільні реле	5
4	Реле часу	5
5	Вимоги до монтажу електродвигунів	5
6	Програмне забезпечення для створення електричних схем	5
7	Програмне забезпечення для виконання лабораторних робіт	2
8	Перетворювачі інтерфейсів	5
9	Аналогові та цифрові датчики	5
10	Інерційні системи сенсорів у системах керування роботів	5
11	Застосування датчиків LiDAR у робототехніці	6
12	Бездротові мережі для керування роботів	6

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання: проводиться у формі складання модульних тестів, захисту лабораторних робіт, а підсумкова діагностика результатів навчання у формі екзамену.

7. Методи навчання

При викладанні даної дисципліни передбачено використовувати словесний, наочний, практичний методи навчання та виконання самостійної роботи.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Системи керування роботів та електричне обладнання		
Лабораторна робота 1	ПРН1, 5, 8. У тому числі знати ключові принципи функціонування та побудови систем керування робототехнічних комплексів, особливості використання електричних апаратів, а також практичні навички монтажу і підключення електричного обладнання.	20
Лабораторна робота 2		20
Лабораторна робота 3		20
Самостійна робота до модуля 1		30
Модульна контрольна робота 1		10
Разом за модулем 1		100
Модуль 2. Програмовані логічні контролери у системах керування роботів		
Лабораторна робота 4	ПРН1, 5, 8. У тому числі знати принципи розробки та налагодження програм для програмованих логічних, здобути навички роботи з SCADA-системами для моніторингу, збору та аналізу даних у реальному часі.	20
Лабораторна робота 5		20
Лабораторна робота 6		20
Самостійна робота до модуля 2		30
Модульна контрольна робота 2		10
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Разом за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90 – 100	відмінно
74 – 89	добре
60 – 73	задовільно
0 – 59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено. Самостійні роботи повинні мати коректні текстові покликання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. Крушельницький В. В. Електронний курс "Апаратна частина систем керування роботів" Навчально-інформаційний портал НУБІП України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5363>.
2. Мехатроніка. Підручник. / Ловейкін В.С., Ромасевич Ю.О., Крушельницький В.В. – К., 2020. – 404 с.
3. Сорокін М. С. Основи робототехніки: навч. посіб. Харків: Біотехкнига, 2025. 118 с.
4. Основи автоматики та робототехніки: Навчальний посібник / А. М. Гуржій, А. Т. Нельга, В. М. Співак, О. С. Ітякін:–Дніпро:«Гарант СВ», 2021.- 243с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Трет'як А.В. Основи робототехніки: навчальний посібник для студентів спеціальностей 133 «Галузеве машинобудування», 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», 174 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка» / А.В. Трет'як, А.М. Кльон. – Полтава, видавництво національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024. – 135 с.
2. Робототехніка. Практикум. Частина 1: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за освітньо-професійною програмою «Комп'ютерноінтегровані системи та технології в приладобудуванні» спеціальності 174 Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка (151 Автоматизація та комп'ютерноінтегровані технології) / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; автори: С. М. Лісовець, С. В. Барилко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 78 с.
3. Єсаулов С.М. Аналіз, синтез і проектування цифрових систем керування: Навчальний посібник / С. М. Єсаулов, О. Ф. Бабічева.– Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 150 с.
4. Робототехніка та мехатроніка: навч. посіб. / Л.І. Цвіркун, Г. Грулер ; під заг. ред. Л.І. Цвіркуна ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – Дніпро: НГУ, 2017. – 224 с.
5. Реалізація комплексної системи керування промисловим роботом-маніпулятором [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.svaltera.ua/solutions/typical/mashinostroenie/8762.php>.
6. Розроблення людино-машинних інтерфейсів та систем збирання даних з використанням програмних засобів SCADA/HMI [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://pupenasan.github.io/hmibook/>.
7. Your First CODESYS Program [Електронний ресурс] – Режим до ступу до ресурсу: https://content.helpme-codesys.com/en/CODESYS%20Development%20System/_cds_tutorial_refrigerator_control.html.

8. The ultimate guide to Robot Control System (RCS) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://rozitek.com/the-ultimate-guide-to-robot-control-system-rs/>.
9. Промислові роботи [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://kaf-av.tntu.edu.ua/index.php/mn-abiturient/mn-articles/676-art-industrial-robots>.